
OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2009 Rhif 2614 (Cy.212)

ANIFEILIAID, CYMRU

Gorchymyn Dileu Twbercwlosis (Cymru) 2009

<i>Gwnaed</i> - - - -	28 Medi 2009
<i>Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru</i> - -	30 Medi 2009
<i>Yn dod i rym</i> - -	21 Hydref 2009

Mae Gweinidogion Cymru—

a hwythau wedi eu bodloni bod twbercwlosis yn bodoli ymhlith aelodau gwyllt o rywogaeth y mochyn daear yng Nghymru a bod y twbercwlosis hwnnw wedi cael ei drosglwyddo neu yn cael ei drosglwyddo o foch daear i anifeiliaid o unrhyw fath yn yr ardal;

a hwythau wedi eu bodloni bod difa aelodau gwyllt o rywogaeth y mochyn daear yn yr ardal honno yn angenrheidiol er mwyn dileu nifer yr achosion o dwbercwlosis mewn anifeiliaid o unrhyw fath yn yr ardal neu eu lleihau yn sylweddol; ac

ar ôl ymgynghori â Chyngor Cefn Gwlad Cymru yn unol ag adran 21(3) o Ddeddf Iechyd Anifeiliaid 1981⁽¹⁾,

drwy arfer y pwerau a roddwyd gan adrannau 1, 21(2), (4) a (5), 72 ac 86(1) o Ddeddf Iechyd Anifeiliaid 1981⁽²⁾, yn gwneud y Gorchymyn a ganlyn:

Enwi, cychwyn a dehongli

1.—(1) Enw'r Gorchymyn hwn yw Gorchymyn Dileu Twbercwlosis (Cymru) 2009 a daw i rym ar 21 Hydref 2009.

(2) Yn y Gorchymyn hwn—

ystyr “y Ddeddf” (“*the Act*”) yw Deddf Iechyd Anifeiliaid 1981;

mae “carcas” (“*carcase*”) yn cynnwys rhan o garcas;

ystyr “mochyn daear” (“*badger*”) yw anifail sy'n perthyn i'r rhywogaeth *Meles meles* o urdd y Carnivore; ac

ystyr “swyddog awdurdodedig” (“*authorised officer*”) yw—

(1) 1981 p.22.

(2) Enwir adran 86(1) oherwydd yr ystyr a roddir i “the Minister”. Mae swyddogaethau o dan y Ddeddf yn arferadwy gan Weinidogion Cymru (o ran Cymru), yn rhinwedd Gorchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999 (O.S. 1999/672); Gorchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 2004 (O.S. 2004/3044); ac adran 162 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p.32) a pharagraff 30 o Atodlen 11 iddi.

- (a) un o swyddogion Llywodraeth Cynulliad Cymru;
- (b) arolygydd milfeddygol; ac
- (c) unrhyw berson nad yw'n swyddog nac yn arolygydd o'r fath, a awdurdodir gan Weinidogion Cymru i arfer y pŵer a roddir gan y Gorchymyn hwn.

Cymhwyso'r Gorchymyn at ddibenion adran 21 o Ddeddf Iechyd Anifeiliaid 1981

2. At ddibenion adran 21 (difa bywyd gwyllt) o Ddeddf Iechyd Anifeiliaid 1981 mae'r Gorchymyn hwn—

- (a) yn gymwys i Gymru;
- (b) yn gymwys i dwbercwlosis; ac
- (c) yn ymwneud â rhywogaeth y mochyn daear.

Difa moch daear

3.—(1) Caiff y swyddog awdurdodedig ddifa moch daear gan ddefnyddio un o'r dulliau a nodir ym mharagraff (2).

(2) Rhaid i'r moch daear—

- (a) cael eu trapio mewn cawell a naill ai—
 - (i) cael eu saethu; neu
 - (ii) cael pigiad marwol; neu
- (b) cael eu saethu heb gael eu trapio mewn cawell.

(3) Eiddo Gweinidogion Cymru yw carcass unrhyw fochyn daear a gaiff ei ddifa o dan y Gorchymyn hwn a rhaid peidio â'i symud oddi ar y tir neu'r fangre lle y cafodd ei ddifa neu ei waredu mewn unrhyw ffordd heb awdurdod Gweinidogion Cymru.

Brechu moch daear

4. Caniateir i swyddog awdurdodedig drin moch daear â brechlyn er mwyn atal twbercwlosis rhag lledu.

Pwerau mynediad

5.—(1) Caiff swyddog awdurdodedig fynd i mewn i unrhyw fangre, ac eithrio annedd, er mwyn trin moch daear â brechlyn.

(2) Mae'r pwerau a roddir gan yr erthygl hon a chan adran 22 o'r Ddeddf (pwerau mynediad ar gyfer adran 21) yn ymestyn at wneud unrhyw weithred sy'n angenrheidiol, neu sydd fel arall yn ofynnol mewn cysylltiad â'r canlynol—

- (a) trin moch daear â brechlyn; neu
- (b) difa moch daear.

(3) Caiff y swyddog awdurdodedig fynd â'r canlynol ag ef—

- (a) unrhyw bersonau eraill sydd yn ei farn ef yn angenrheidiol i roi unrhyw gymorth sydd yn ei farn ef yn angenrheidiol;
- (b) unrhyw gyfarpar sydd yn ei farn ef yn angenrheidiol.

(4) Caiff y swyddog awdurdodedig ei gwneud yn ofynnol i unrhyw berson ar y tir neu yn y fangre sy'n dod o fewn paragraff (5) roi unrhyw gymorth a all fod yn rhesymol ofynnol at ddiben brechu moch daear.

(5) Mae'r personau a ganlyn yn dod o fewn y paragraff hwn—

- (a) meddiannydd y tir neu'r fangre;
- (b) person y mae'n ymddangos i'r swyddog awdurdodedig ei fod o dan gyfarwyddyd neu reolaeth y meddiannydd.

(6) Os yw'r swyddog awdurdodedig yn mynd ar unrhyw dir neu i unrhyw fangre heb ei feddiannu neu ei meddiannu, rhaid gadael y tir hwnnw neu'r fangre honno wedi ei ddiogelu neu ei diogelu yr un mor effeithiol rhag mynediad ag yr oedd pan aeth y swyddog awdurdodedig arno neu iddi.

Tramgwyddau

6. Mae'n dramgwydd yn erbyn y Ddeddf i berson—

- (a) caethiwo aelodau gwyllt o rywogaeth y mochyn daear, eu llochesu, eu cuddio neu eu hamddiffyn mewn ffordd arall gyda'r bwriad o atal eu difa neu atal eu trin â brechlyn;
- (b) rhwystro neu ymyrryd mewn unrhyw ffordd arall ag unrhyw beth sydd wedi cael, yn cael neu'n mynd i gael ei wneud neu ei ddefnyddio mewn cysylltiad â'r difa hwnnw neu mewn cysylltiad â'u trin â brechlyn; neu
- (c) helpu, annog, cyngori neu gaffael person arall i gyflawni gweithred o'r fath.

28 Medi 2009

Elin Jones
Y Gweinidog dros Faterion Gwledig, un o
Weinidogion Cymru

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

EXPLANATORY NOTE

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Gorchymyn)

Mae Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod twbercwlosis yn bodoli ymhlith moch daear (pryfaid llwyd, moch bychain) gwyllt yng Nghymru; bod y clefyd wedi cael ei drosglwyddo neu yn cael ei drosglwyddo o foch daear i wartheg (da) yng Nghymru a bod angen difa moch daear gwyllt yng Nghymru er mwyn dileu'r achosion o dwbercwlosis mewn anifeiliaid o unrhyw fath yng Nghymru neu leihau nifer yr achosion yn sylweddol.

Mae'r Gorchymyn yn darparu bod rhaid difa moch daear drwy eu trapio a naill ai eu saethu neu roi pigiad marwol iddynt, neu drwy eu saethu heb eu trapio. Eiddo Gweinidogion Cymru yw carcass mochyn daear a gaiff ei ladd felly ac nid oes caniatâd i'w symud heb eu hawdurdod.

Mae'r Gorchymyn yn darparu y caiff y swyddog awdurdodedig drin moch daear â brechlyn er mwyn atal twbercwlosis rhag ymledu.

Mae'r Gorchymyn yn darparu y caniateir i'r swyddog awdurdodedig fynd i mewn i fangre, ac eithrio annedd, a gwneud pethau eraill sy'n angenrheidiol neu sy'n ofynnol mewn cysylltiad â brechu neu ddifa moch daear.

Mae'r Gorchymyn yn darparu ei bod yn dramgwydd yn erbyn y Ddeddf i berson—

- (a) caethiwo aelodau gwyllt o rywogaeth y mochyn daear, eu llochesu, eu cuddio neu eu hamddiffyn mewn ffordd arall gyda'r bwriad o atal eu difa neu atal eu trin â brechlyn; neu
- (b) rhwystro neu ymyrryd mewn unrhyw ffordd arall ag unrhyw beth sydd wedi cael, yn cael neu'n mynd i gael ei wneud neu ei ddefnyddio mewn cysylltiad â'r difa hwnnw neu mewn cysylltiad â'u trin â brechlyn; neu
- (c) helpu, annog, cyngori neu gaffael person arall i gyflawni gweithred o'r fath.